

אל ביהמ"נ זו כ"ח לאלול - ב - או שברז מוטב בו אם כן היה אוכל
שהבית מיוחד לבעליו ותחצר רשות לכולם ולכן נראה בפנינו
העם כרשות-הרבים ורה"י ואם לא אסרוה היו העם פועים ואומרים
לכל שאין החוצאה מלאכה ושמותר להוציא ולהכניס מרה"י לרה"י .
לחצר הן אם באמת זהו הסעם הוינו יכולים להתיר בנ"ר להוציא
מביהמ"נ לחצר ולהכניס מן החצר לביהמ"נ אפילו אם לא עירבבו
השטשים רחא ביהמ"נ זה אינו מיוחד לבעל אחד כ"א של רבים
הוא כמו החצר שלפניו ואפילו איש אחד אין כאן אשר לו רשות
בחצר ואינו סבבלי ביהמ"נ כי בחדאי השטשים הדריס בבתי חצר
זו הם ב"ב בקהלה אשר הם נשכרים לה. ושתא"י אינו אומר נראה
לקמן. וטיועה לרברי אלה נראה לי מנזון דברי הרמב"ם בחלי
עירובין (פ"א הל' ט) וז"ל לפיכך תקן שכל רה"י שתחלק בדיוורין
לכ"א אחז כל אחד ואחד בת רשות לעצמו וישאר מנזון מקום ברשות
כרוב כולם ויר כולם שחה בו כנזון חצר לבתים, שנחשוב אותו המקום
סעלה שיה כולם שחה בו כאלו הוא רשות לרבים ונחשוב כל מקום ומקום
שנחז כל אחד ואחד מן השכנים וחלקו לעצמו שהוא בלבד רה"י
ויהיה אסור להוציא מרשות שחלק לעצמו לרשות שיר כולם שחים
בו כמו שאין מוציאין מרה"י לרה"י אלא ישתמש כל אחד ברשות
שחלק לעצמו בלבד עד שיערבו כולם אעפ"י שהכל רה"י עכ"ל.
וכזה יש לחלק על בעל אבן העזר שסובר דגם אם ביהמ"נ
אינו אסור על בני החצר בכ"ז רשות לעצמו הוא וזה יצא לו
בהשנותו ביהמ"נ לחורבה. ובאמת יש להם צד השוה והוא ששניהם
אינם אסורים בני החצר שעירבו ומעם לזה הוא לפי שאינם מקום
דירה דקיי"ל כרבי יהודה (עירובין ע"ב.) דת"ר מי שיש לו בית
שער אכסדרה ומרפסת בחצר חכרו ה"ז אין אסור עליו. בית המזבן
בית הבקר בית העצים ובית האוצרות ה"ז אסור עליו. ר"א
אינו אסור אלא מקום דירה בלבד ע"כ והנה ראה בעל מה"ע ג"כ
לאסור להוציא כלים מחצר מעורב לחורבה כי כן מוכח מן הש"ס
(עירובין ע"ד.) דרבי יוחנן אודא למעמיה שלא נזרינן דילמא
אתי לאסוקי מאני דחצר לחורבה ועליו כתב רש"י דהרי רשות
אחרת היא שיש בעלים עכ"ל ועתה הוכיח מש"ע חושן טשטט
(פ"י צ"ז, פ"ד כ"ג) שגם לבית הכנסת יש בעלים ודן דין
ביהמ"נ מדין חורבה, אף שכתב עיקר טעם האיסור של מוסרים כמו
שפירשנו רש"י ורמב"ם (ע"ל), כי אם לא כן היה סביר גם השנוי
בין חורבה שיש לה אדם אחד לבעלים ובין ביהמ"נ שהוא של
רבים כמו החצר בעצמה, ואלו היה שת לבו גם לזאת היה מתיר
להוציא מביהמ"נ אל החצר ואימכא אפילו לא עירבו ורק אם
בקהלה זו היה לחוק כי בימים מימי השנה אין לכל איש רשות לכב

אל ביהכ"נ זו כ"א לאלה שקנו או שכרו מושב בו אם כן היה אולי
איזה צד לאסור ההוצאה מביהכ"נ לחצר ולהיפך כמו שדושה בעל
אח"ע אבל מדברי השאלה נראה דבעיר ~~הא~~ זו ביהכ"נ הוא הפקר
לכל ישראל אם כן אין כאן שום חשש להתיר ההוצאה מביהכ"נ
לחצר הן אם לא עירבו הן אם עירבו דכן מצינו מפורש בשבלי
הלקט סוף סיי קי וז"ל ביהכ"נ שאין לו דיוורין אינו צריך לערב
עם שאר בני החצר אע"ג דאוכלין ושותין בני מתא בנווה אי נמי
האכסנאין ואפילו בנייה חד גברא מדיריה ואקדשיה כיוון דמבנאן
ומצלין בנווה הוי הפקר לכל ישראל ואינו צריך לערב כך מצאתי
בתשובות הגאונים זצ"ל עכ"ל.

וגם הבית"ס יש לו אותו דין כמו לביהכ"נ כי גם הוא אינו
מקום דירה והפקר הוא לכל ישראל ולכן אינו צריך לערב ומותר
להוציא אף ממנו לחצר ואיפכא ונ"כ ממנו לביהכ"נ דרך החצר.
לכן יש לנו עתה לרדן על השמשים ובתיהם אם מותרים הם אף
מדרבנן להוציא אל החצר. הנה דברים אלו אחוזת הקהלה הם לא
סעלה ולא מוריד דקיי"ל דק אם לבשל הבית תפיסת יד בבית
שהשאל או שהשכיר אין הדדין בהם אוסרים עליו (עיי' א"ח סיי
ס"ע סי' ב) אבל בלאו הכי השוכר או השואל בית אוסר על בעל הבית
אף אם אין דיוורין בחצר זו אלא הם. ~~אח"כ~~ אולי נוכל להשוותן
אל האחים שהיו מקבלים פרס מאביהם וישנים בבתיהם או לעבדים
שמקבלים פרס מרביהם שאינם אוסרים זע"ז אם אין דיוורין עמהם
בחדר (שם סי' ווי) י"ל דאף אם רש"י מפרש מקבלי פרס מקבלי
הוצאה מבית אביהם מכל מקום קרוב לוודאי שכוונת דברים אלה
הוא כמו שפירשו שאר הפוסקים שאופלין והלחם מבית אביהם ואולי
כיוון לזאת בכתבו מבית אביהם ולא מיד אביהם, ושנית לא נוכל
לומר כי השמשים והקהלה ביחידים דמו (עיי' עירובין ע"ג.),
ושלישית יש לחשוב מה שנשיב אם יטען איש ויאמר הנה בני"ד
החצר היא רק דרך לבוא אל ביהכ"נ ועשויה רק לסובת ביהכ"נ וכן
הבתיים של השמשים וגם בית"ס יש להם ג"כ פתח פתוח לרה"ר ובדאי
משתמשין בפתחיהם אל חצר ביהכ"נ רק לקפודריא וא"כ ביהכ"נ נאמא
והחצר רשות אחת הם ומותר להוציא מבתיהם לרשות זו, ותשובתנו
על זה תהיה אם גם ברין היה כן הלא אם לא נגיה עירוב נפיק
טיניה חורבם לאלו שלא ירעו ולא יבינו ויאמרו דחצר אינה צריכה
עירוב לכן יערבו השמשים האלה ויניחו עירובם בביהכ"נ דאף אם
ביהכ"נ אינו ממש דירה בכ"ז באנן לדירה הוא ורק זה דרוש
(כמ"ש ב"י סיי שס"ו סעי' א) בעקבות תוספות עירובין פ"ה ד"ה בית
התבן) וא"כ נשמטה השאלה שהיתה לו לרמ"א בהנהגה שם וכבר העיר
על זה בעל אה"ע, ויניחו עירובם בביהכ"נ אחת לפי שמנהג הוא
בזה"ז לעשות כן (ע"ש) ועוד לפי שאפשר שיש מן הבעלים שקנו
להם מקומות בביהכ"נ שאינם דדין בעיר ויושבין בכפרים כל השנה

